

Vlaams
Parlement

stuk **2311** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 11 december 2013 (2013-2014)

Gedachtewisseling

over de actuele politieke
en sociaaleconomische situatie in Cambodja
met de heer Sam Rainsy, voorzitter
van de Cambodia National Rescue Party (CNRP)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door mevrouw Fientje Moerman

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceysens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Op 26 november 2013 vond in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking een gedachtewisseling plaats over de actuele politieke en sociaaleconomische situatie in Cambodja met de heer Sam Rainsy, voorzitter van de Cambodia National Rescue Party (CNRP). Aan deze gedachtewisseling werd tevens deelgenomen door mevrouw Saumura Tioulong, lid van het Cambodjaanse parlement namens de CNRP.

1. Uiteenzetting van de heer Sam Rainsy

De heer *Sam Rainsy*, voorzitter van de CNRP, dankt het Vlaams Parlement voor de interesse in Cambodja en het medeleven met het Cambodjaanse volk, onder meer gebleken door de buitenlandse zending van deze commissie naar dit land. De recente geschiedenis van Cambodja is tragisch, met de Indochinese oorlogen, het regime van de Rode Khmer en de opeenvolgende burgeroorlogen die tot in het begin van de jaren negentig duurden. Toen besloot de internationale gemeenschap Cambodja te helpen om uit die tragische periode te geraken door de Parijse vredesovereenkomst van 1991, medeondertekend door diverse Europese landen: Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Polen en Nederland. Omdat bevriende landen of regeringen nog steeds die overeenkomst kunnen ondertekenen, zou de heer Rainsy het Vlaams Parlement dankbaar zijn als het dat bij de Belgische Regering zou bepleiten. De ondertekenaars verbinden zich er via deze overeenkomst toe echte en durende vrede voor Cambodja te verzekeren, met respect voor de mensenrechten.

Cambodja kent een traditie van geweld en straffeloosheid. Volgens de Wereldbank is het bovendien een van de armste landen ter wereld en volgens Transparency International is het een van de meest corrupte landen. Het land kampt met corruptie, bestuurskrachttekort en systematische aantastingen van de mensenrechten. De huidige leiders van Cambodja zijn voormalige leden van de Rode Khmer, die nog altijd een gewelddadige inslag hebben en geen respect opbrengen voor welke rechten van tegenstanders dan ook. De spreker vertegenwoordigt de belangrijkste partij van Cambodja, want zij won de jongste verkiezingen in het land, op 28 juli 2013. Door massale fraude en ernstige onregelmatigheden, aangeklaagd door heel wat nationale en internationale waarnemers, kwam de ware wil van het volk niet tot uiting. Desondanks lag de uitslag van de CNRP zeer dicht bij die van de bewindvoerende partij van eerste minister Hun Sen. Deze CPP (Cambodian People's Party) is een ex-communistische partij die al gedurende 34 jaar aan de macht is. De heer Hun Sen is de langst dienstdoende eerste minister in Azië en een van de oudste dictators ter wereld. Het is dus begrijpelijk dat er in Cambodja een roep is naar democratische veranderingen, vooral van de jeugd.

Het Cambodjaanse volk is jong, 25 percent van de bevolking is jonger dan 35 jaar. Deze situatie is vergelijkbaar met die in bepaalde Arabische landen, waar de jonge bevolking ook kwaad is op de corrupte regering en gefrustreerd is door de sociale onrechtvaardigheid. De werkloosheid onder jongeren is hoog door het falen van de economie, ondanks een groei van 6 tot 7 percent. Die economische groei is echter niet duurzaam want vooral veroorzaakt door vernietigende industrieën zoals houtkap, rampzalig voor de omgeving, en ook door prostitutie en mensenhandel, rampzalig voor het sociale weefsel van het land. De woede van de bevolking tegen deze onbillijke toestanden neemt almaar toe. Voor de CNRP wordt het steeds moeilijker om die woede te kanaliseren in niet-gewelddadig protest. Dat is waarom geloofwaardige verkiezingen nodig zijn. Pas als de bevolking daarin gelooft, is het mogelijk om vrede en geweldloosheid te verzekeren. Dat de jongste verkiezingen zo overduidelijk gemanipuleerd waren, verklaart de frustratie van de bevolking en dan vooral van de jongeren die zich tot geweld kunnen bekeren om verandering te brengen.

De ingrediënten mogen dan dezelfde zijn als in sommige Noord-Afrikaanse landen, het grote verschil is dat er in Cambodja een politieke partij is om het protest te kanaliseren. In Tunesië, Egypte en Libië is dat niet het geval. De verenigde democratische oppositie van

Cambodja kan de bevolking tot op zekere hoogte controleren, maar kan zich niet veroorloven ze teleur te stellen.

Sinds de verkiezingen van intussen ongeveer vier maanden geleden weigert de CNRP om de haar toegewezen 55 zetels, op een totaal van 123, in het parlement in te nemen omdat de verdeling tot stand gekomen is door fraude en manipulatie. Als de CNRP het parlement, de National Assembly, niet zou boycotten, zou ze instemmen met het resultaat van de frauduleuze verkiezingen. De invloed van de CNRP is daarenboven groter buiten het parlement. De spreker is al twintig jaar lid van de oppositie en kan aldus getuigen dat die in het parlement geen enkele macht heeft, maar enkel het systeem kan ondergaan. Nu de CNRP, zelfs in een gemanipuleerde verkiezing, bijna de helft van de stemmen haalde, is het duidelijk dat de huidige leiding van het land de steun van de bevolking kwijt is. De oppositie weigert dan ook om nog verder als figurant op te treden in een dictatuur met enkel een democratische façade.

Het huidige Cambodjaanse regime is illegaal, het overtreedt de letter en de geest van het vredesakkoord van Parijs en de eigen Cambodjaanse grondwet die een ruimdenkend, democratisch en pluralistisch regime voorschrijven. In werkelijkheid bestaat er nu echter een eenpartijsysteem, wat een terugkeer is naar de periode van de Koude Oorlog, net na het Rode Khmerbewind. De heer Rainsy denkt niet dat de Cambodjaanse regering nog lang overeind kan blijven, want zonder de steun en het vertrouwen van de bevolking zal ze de vele problemen niet aankunnen. Heel wat indicatoren wijzen erop dat de economie verzwakt en dat de prijzen van vastgoed en belastingen onder druk staan door het gebrek aan vertrouwen.

Hij vraagt dat België, rechtstreeks en via de Europese Unie (EU), de Cambodjaanse regering duidelijk zou maken dat er geen sprake van kan zijn dat alles bij het oude blijft. Cambodja is, net als de hele wereld, grondig veranderd. Dictators moeten een voor een aftreden. De heer Hun Sen is wellicht een van de laatste nog overblijvende, maar ook hij zal in de zeer nabije toekomst moeten aftreden. Alle Cambodjaanse democraten hopen dan ook dat de Europese democraten, ook de Belgische, de democratische krachten in Cambodja zullen helpen om de vrijheid en de mensenrechten te vrijwaren.

2. Uiteenzetting van mevrouw Saumura Tioulong

Mevrouw *Saumura Tioulong*, lid van het Cambodjaanse parlement namens de CNRP, betreurt het dat zij als parlamentslid de leden van de delegatie van deze commissie niet welkom kon heten te Phnom-Penh zoals afgevaardigden van een land dat zo genereus is met hulp en steun voor haar landgenoten, verdienen. Om die reden is ze echter des te meer tevreden vandaag in het Vlaams Parlement te kunnen zijn. Ze wil de leden waarschuwen dat de via belastinggeld verleende steun aan Cambodja niet zijn volle nut kan hebben. Een dergelijk verkeerd bestuurd land, zo vertroebeld door corruptie, is immers niet in staat op een degelijke manier internationale steun aan te wenden. Dat is vergelijkbaar met het toedienen van aspirine aan een zieke die op zijn minst antibiotica of zelfs een operatie nodig heeft. Zo ook heeft Cambodja een verandering in de stijl van leiderschap nodig en in de manier waarop het bestuurd wordt, zodat het volk kan tonen wat het waard is. Cambodja hoort immers helemaal geen arm land te zijn, dat is een gevolg van de manier waarop het land bestuurd wordt.

Internationale donoren begrijpen meestal niet dat ze een grote invloed kunnen uitoefenen op een klein land als Cambodja. De internationale hulp is daar immers goed voor 40 tot 50 percent van het jaarlijkse budget. Zonder die hulp kan de Cambodjaanse regering gewoonweg niet aanblijven. Daarbij komt dat 90 percent van de Cambodjaanse productie wordt geëxporteerd naar twee markten: de Europese en de Amerikaanse. Heel recent werd de Europese markt zelfs het voornaamste exportgebied. Door het ‘Everything But Arms’-

programma van de EU, waarin ook België participeert, heeft Cambodja nog een andere set van handelsprivileges, die eigenlijk bedoeld zijn om de arbeiders en de armen te helpen, maar in feite enkel een kleine groep zakenlui verrijken die goed staan bij de machthebbers.

Omdat Europa zo'n grote invloed heeft, heeft het ook het recht om zijn stem te verheffen en over waarden te spreken als deugdelijk bestuur, verantwoordingsplicht tegenover de belastingbetalers en transparantie. De Europese bewindvoerders zouden de Cambodjaanse leiders kunnen zeggen dat hun volk het recht heeft om zijn eigen leiders te kiezen, net zoals hier gebeurt. Europa zou ook duidelijk kunnen maken dat vrije en eerlijke verkiezingen de basis zijn voor elke legitieme en geloofwaardige regering. Als de Cambodjaanse regering haar legitimiteit bevestigd wil zien, moet ze minstens één eis van de oppositie inwilligen: een onafhankelijk en geloofwaardig onderzoek van de beschuldigingen van grootschalige verkiezingsfraude. Dergelijke eisen zouden dus heel legitiem zijn van de kant van een donorland. Zo lang Cambodja niet op een deugdelijke manier geleid wordt, zal internationale hulp niet baten en zal het land een bedelaar blijven.

Toen de Japanse ambassadeur haar verweet al te ongeduldig te zijn, heeft mevrouw Tioulong hem gevraagd of zijn land bereid is de Cambodjanen nog een halve eeuw te blijven voeden. Dat zette hem duidelijk aan het denken. Elke hulp moet er immers op gericht zijn een arm land op het juiste spoor te zetten en niet inschikkelijk toe te kijken hoe het land in de verkeerde richting evolueert. Geduld en tijd zullen het probleem alleen maar vergroten. Vandaag wil de spreekster dan ook de hulp van de Vlaamse Parlementsleden vragen om de zaken in Cambodja recht te zetten. Ze hebben de macht daarvoor via de ontwikkelingssteun die wordt gegeven en de handel met Cambodja. Ze vraagt hen de taal van de Europese en de Belgische waarden te spreken om Cambodja te helpen op eigen benen te staan.

3. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Frank Creyelman* zegt dat hij zelf al bijna dertig jaar in de oppositie zit. In België is ook niet alles zoals het hoort, maar ten minste zijn de wettelijke middelen hier min of meer hetzelfde voor alle partijen.

De heer *Christian Verougstraete* was lid van de delegatie van deze commissie die een kort bezoek aan Cambodja bracht. Voordien was hij al twee keer in dat land, in 1999 en in 2001. Nu was hij verwonderd over de evolutie van het land in een goeie dertien jaar. Cambodja is een land met een rijke geschiedenis, maar inderdaad ook een bloedig verleden: de Vietnamoorlog, de burgeroorlog, het regime van de Rode Khmer en de communistische genocide die daarmee gepaard is gegaan. Hij herinnert eraan dat er Belgische militairen werden ingezet om mijnen onschadelijk te maken in Cambodja. Nu is het zeer belangrijk dat de democratie er vaste voet aan de grond krijgt. Momenteel heerst er grote corruptie, een probleem dat vaak typisch is voor landen die nog maar net de democratie ontdekt hebben. Het proces van de Rode Khmerleiders is trouwens te laat op gang gekomen. De spreker vindt het alvast de taak van Vlaanderen om er mee voor te zorgen dat de verkiezingsuitslag van 28 juli op een of andere manier politiek vertaald wordt.

De heer *Ward Kennes* vraagt hoe de Aziatische landen gereageerd hebben op de beschuldigingen van fraude bij de jongste Cambodjaanse verkiezingen. En hoe is hun relatie met de huidige regerende partij? De Europese vertegenwoordigers in Cambodja hebben een heel kritisch rapport geschreven over de verkiezingsfraude, wat tot een nogal vijandige reactie van de heersende partij heeft geleid. Wat precies verwachten de sprekers nog meer van de EU? Hoe staat de CNRP tegenover de straffeloosheid en hoe wil ze in het reine komen met het gewelddadige verleden? Tot slot wenst de spreker te vernemen in hoeverre buitenlandse investeerders aangetrokken worden tot de niet-duurzame economie van Cambodja als een manier om winst te maken. Op welke manier kunnen die investeerders ook bijdragen tot de sociale ontwikkeling van Cambodja?

Mevrouw *Fientje Moerman* ziet het bezoek en de uiteenzetting van beide parlementsleden als een onmisbare aanvulling van de parlementaire zending naar Cambodja, die weliswaar een goed, maar gedeeltelijk, beeld gaf van de politieke realiteit in het land. Ook dit lid wil graag vernemen wat het Vlaams Parlement precies kan doen. Cambodja is een voorrangslaan voor de Vlaamse ontwikkelingshulp. De delegatie van deze commissie heeft met eigen ogen gezien dat met het Vlaamse geld goede zaken gebeuren. De sprekers brengen nu echter een ander verhaal: zo lang de politieke situatie in Cambodja is wat ze is, wordt het belastinggeld volgens hen niet optimaal gespendeerd. Moet het Vlaams Parlement België vragen om het Parijse vredesakkoord alsnog te ondertekenen? Moet het de EU onder druk zetten voor een onafhankelijk onderzoek van de verkiezingsresultaten? En kan Vlaanderen volgens de sprekers daar op enige manier zinvol toe bijdragen?

De heer *Karim Van Overmeire* wijt de tragische geschiedenis van Cambodja ook voor een deel aan de rol van dit land als speelbal van buurlanden en grootmachten die allemaal een hen gunstig gezind regime wilden installeren. Wat is momenteel de rol van de buurlanden in de Cambodjaanse politiek? Hoe verloopt het democratische proces in die buurlanden? De spreker uit in dit verband zijn twijfels bij de democratie in Vietnam en Thailand. Is een meer dan louter technische democratie, waarbij niet alleen om de zoveel tijd verkiezingen gehouden worden, maar democratie diep in de bestuurswijze en mentaliteit doorgedrongen is, mogelijk zonder dat de hele regio volgt? En welke rol spelen grote mogendheden als China en de Verenigde Staten in dat proces?

De heer *Jo De Ro* heeft begrip voor het standpunt over de verkiezingsfraude, maar vraagt zich af of de Cambodjaanse kiezers begrijpen dat de CNRP voor buitenparlementaire oppositie kiest. Versterkt een dergelijke houding de democratie wel? De Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) is zeer actief in Cambodja, via een aantal onderwijsprojecten. Geldt de waarschuwing dat ontwikkelingssteun een corrupt regime dient ook voor dergelijke vorm van directe hulp via ontwikkelingssteun? Onderwijs is immers op lange termijn van wezenlijk belang voor de democratische ontwikkelingen en uiteindelijk is de ganse bevolking daarmee gebaat.

De heer *Paul Delva* begrijpt de motieven om na de bij de verkiezingen vastgestelde fraude, te kiezen voor een buitenparlementaire oppositie. Hij begrijpt ook dat dit op korte termijn veel impact heeft en ongetwijfeld solidariteit loswekt. Hoe is de situatie in het land geëvolueerd sinds de verkiezingen? Is de onrust nog toegenomen? Vrezen de sprekers niet dat na verloop van tijd het effect en de ruchtbaarheid van de buitenparlementaire oppositie zal wegdeemsteren, waardoor de CNRP misschien tot de conclusie zal komen dat ze als oppositie in het parlement wellicht meer invloed had kunnen uitoefenen?

4. Antwoorden van de heer Sam Rainsy en mevrouw Saumura Tiouloung

De heer *Sam Rainsy* leidt uit de gestelde vragen af dat de aanwezige parlementsleden de situatie in Cambodja begrijpen en de meeste bezorgdheden delen. De CNRP vraagt aan Europa en aan democraten overal ter wereld om hun eigen waarden van vrijheid, democratie en mensenrechten voor te houden aan Cambodja. Het is niet omdat Cambodja een arm land is dat het geen recht heeft op dezelfde vrijheid en hetzelfde respect voor de mensenrechten. Al enkele jaren blaast er over de hele wereld een wind van vrijheid. Landen die al decennia lang gebukt gingen onder dictatorschap, zijn er eindelijk in geslaagd om vrij te breken. Zelfs in Azië zijn er goede voorbeelden van democratie, zoals de Filipijnen en meer recent nog Indonesië. Zelfs in Birma wordt de ruimte voor democratie groter. Dus Cambodja is zeker niet gedoemd om onder een dictatuur te leven of om frauduleuze verkiezingen te dulden. Het is niet omdat Cambodja arm is dat het enkel tweedeklasverkiezingen voor derdewereldlanden verdient. Het verdient hetzelfde type van transparante verkiezingen als in België. Europa en België kunnen de democratie in Cambodja helpen door te ijveren voor een waarheids- en verzoeningscommissie, zoals ook in andere landen

geïnstalleerd werd. De waarheid vergt immers een onafhankelijk onderzoek, het is onmogelijk om verder te gaan zonder eerst de waarheid te kennen. Vergeven is niet mogelijk zonder te weten wat er vergeven moet worden.

Hier speelt de traditionele tegenstelling tussen principe en realpolitik. Realpolitik betekent volgens sommigen aanvaarden dat de heer Hun Sen, die al dertig jaar aan de macht is, verder aan de macht zal blijven. Realpolitik is vaak ingegeven door cynisme, zwakheid, luiheid en onverschilligheid. De CNRP kiest dan ook een andere, ethische en integere weg. Het vergt immers moed en visie om verandering teweeg te brengen door principes hoog te houden. Op dit moment is het absolute minimum dat de wil van het volk, zoals geuit bij de verkiezingen, klaar en duidelijk bekend wordt. De partij van Hun Sen verwerpt echter elk onderzoek, wat erop wijst dat ze iets te verbergen heeft. De zaken op hun beloop laten, zou de oppositie tot de medeplichtige maken van een potentiële valsspeler. De spreker vraagt daarom dat Vlaanderen het Cambodjaanse volk helpt door zijn principes hoog te houden en te ijveren voor het oprichten van een waarheids- en verzoeningscommissie.

Mevrouw *Saumura Tioulong* zegt dat uit de vraag over de steun van de kiezers blijkt dat het de leden wellicht aan informatie ontbreekt over de situatie in Cambodja. De oppositie in het parlement staat al twintig jaar machteloos. De ex-communisten die nog altijd dictators zijn, schorten de parlementaire immuniteit van oppositieleiden op om willekeurige redenen. Ze beperken hun rol tot een paar minuten spreektijd waarna ze hen de mond snoeren onder het mom dat wat wordt gezegd naast de kwestie is of een dwaalspoor. De rol van de oppositie is beperkt tot komma's en punten verbeteren. Twee uur voor de plenaire vergadering krijgt de oppositie een vuistdik document vol tabellen, grafieken en cijfers en ze wordt dan verondersteld daar commentaar op te geven. Hoe kan ze zo haar rol spelen? Alle democratische instellingen in Cambodja zijn vals, ze dienen enkel om een façade van democratie op te zetten die de Cambodjaanse regering toestaat op de deur van democratische ontwikkelde landen te gaan kloppen. De oppositie heeft dus geen andere keuze dan te weigeren deel uit te maken van die farce en te weigeren om een nepparlement, verkozen na frauduleuze verkiezingen, te legitimeren. Het zijn net de kiezers die de vertegenwoordigers van de oppositie keer op keer aanmanen om niet tot het parlement toe te treden. Ze bieden zelfs rijst aan aan een volksvertegenwoordiger die zijn salaris niet meer krijgt.

In België, een volwassen democratie, is de situatie vast helemaal anders. De volksvertegenwoordigers hier zijn gewoon aan een ongeïnteresseerd kiezerspubliek dat soms zelfs niet wil stemmen. Hier wordt democratie als iets vanzelfsprekends gezien, terwijl in Cambodja verkiezingen belangrijk zijn in het leven van iedereen, maar vooral van de jongeren die de meerderheid van de bevolking uitmaken. Verkiezingen geven hen hoop dat er iets kan veranderen omdat er eindelijk leiders komen die de problemen willen aanpakken. De frustratie is dan ook groot, bij jong en oud. Het oppositieplatform belooft bijvoorbeeld een pensioen van tien dollar per maand aan iedereen die ouder is dan 65 jaar. Hier lijkt dat een belachelijk klein bedrag, maar in Cambodja is dat voldoende om van te leven. Dat maakt dat het de mensen menens is. Kiezers dreigen zelfs met geweld, tot lynchen toe, tegen leden van de oppositie opdat ze niet terugkeren naar het parlement. Buitenparlementaire oppositie is dan ook de enige optie. Dat is een realistische, democratische keuze en een manier om het ongenoegen van de jongeren, die stilaan wanhopig worden, te kanaliseren. Zij willen trouwens weten wat er met hun stem gebeurd is, daarom is het absoluut nodig de waarheid te kennen over de verkiezingen.

Het klopt dat Cambodja een bloedige geschiedenis heeft gekend, maar is dat anders in Europa, waar een honderdjarige oorlog tussen Frankrijk en Engeland en twee dodelijke wereldoorlogen woedden? Desalniettemin is Europa erin geslaagd een sterke unie te stichten, waarvan de spreekster hoopt die ooit in haar deel van de wereld te kunnen imiteren. Iedereen wil immers democratie, vrijheid, economische welvaart en sociale rechtvaardigheid. Waarom zou dat enkel beperkt zijn tot bepaalde landen? Net omdat Cambodja zo-

veel doorgemaakt heeft, is het nu tijd voor leiders die luisteren naar de wil van het volk en niet hun dromen in elkaar stampen.

De EU kan Cambodja best helpen met het opzetten van democratische instellingen, zoals een onafhankelijk gerecht en een belastingsysteem dat de sociale ongelijkheid nivelleert. Zo kan het de straffeloosheid bekampen en de frustratie wegwerken.

Buitenlandse investeerders kunnen bijdragen door een ommekeer van de productie van basiswaren naar producten met meer toegevoegde waarde te vergemakkelijken, maar ook door de mensen op te leiden. De opleidingsprogramma's van de VVOB zijn een goede zaak en de spreekster is daar dankbaar voor, maar dat Cambodja daar buitenlandse hulp voor nodig heeft, is net het gevolg van de falende overheid. Ondertussen is er dertig jaar vrede, hoe lang nog zullen er buitenlanders nodig zijn bij de opleiding? De spreekster vraagt Vlaanderen om, gebruikmakend van zijn goede relaties, de Cambodjaanse regering erop te wijzen dat de hulp niet voor eeuwig is en dat ze daarvoor zelf verantwoordelijk is. Voorts kan erop worden gewezen hoe België en Europa hun economie en sociale systemen opgezet hebben, zodat ze nu geen hulp meer nodig hebben. Tot slot dankt zij de leden nogmaals voor hun interesse voor haar kleine land.

De heer *Frank Creyelman*, voorzitter, dankt de sprekers voor hun verhelderende uitleg. Hij getuigt dat alle leden van de parlementaire delegatie in Cambodja geraakt waren door het optimisme, de vriendelijkheid en de veerkracht van de Cambodjanen. De Vlaamse bevolking zal alles doen wat in haar beperkte macht ligt om Cambodja te helpen. Vlaanderen heeft een oude ethische en democratische traditie die het graag uitdraagt naar de rest van de wereld. Hij hoopt de sprekers terug te zien in een echt democratisch Cambodja.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Fientje MOERMAN,
verslaggever